C/2025/3173

20.6.2025

Aviz prospectiv al Comitetului European al Regiunilor – Pactul european privind oceanele

(C/2025/3173)

Raportoare generală: Mätta IVARSSON (SE-Verzi), membră a Consiliului regiunii Scania

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR (CoR),

1. salută inițiativa Comisiei Europene pentru politici maritime mai coerente ale UE; evidențiază că, pentru ca Europa să capete o poziție de putere maritimă și pentru a profita de oportunitățile oferite de oceane, pactul european privind oceanele ar trebui să abordeze diversele dimensiuni ale sustenabilității: protecția și refacerea oceanelor, dezvoltarea economiei albastre, cunoașterea mediului marin și cercetarea marină, guvernanța oceanelor adaptată la realitatea zonei și bunăstarea cetățenilor din teritoriile costiere și din alte teritorii care au legături cu oceanele; subliniază că o guvernanță globală a oceanelor depinde, de asemenea, de un cadru de guvernanță pe mai multe niveluri, în special de implicarea strânsă a autorităților locale și regionale, precum și de necesitatea de a acoperi activitățile terestre care au un impact asupra sănătății oceanelor;

2. subliniază că aceste priorități trebuie să fie interconectate pentru a proteja mediul oceanic, pentru a sprijini economiile reziliente și competitive și a asigura bunăstarea comunităților locale și regionale din zonele costiere și nu numai, recunoscând că bunăstarea și prosperitatea pe termen lung a multora dintre acestea depind de oceane sănătoase; în plus, este necesar să se asigure implicarea activă a comunităților costiere, a comunităților care practică pescuitul tradițional și a altor părți interesate în procesul decizional referitor la oceane și să se reducă vulnerabilitatea persoanelor și a acestor comunități de pescari la impactul degradării oceanelor și al pericolelor naturale, precum și la degradarea antropică a mediului, inclusiv a mijloacelor potențiale de subzistență pentru populațiile costiere respective;

3. subliniază că atingerea unei „stări ecologice bune” în temeiul Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin” este esențială, deoarece un mediu marin bine conservat stă la baza stabilității economice și contribuie la atenuarea impactului schimbărilor climatice asupra regiunilor costiere europene, astfel cum s-a subliniat în evaluarea europeană a riscurilor climatice efectuată de Agenția Europeană de Mediu în 2024 ([1]);

4. salută decizia Comisiei Europene de a iniția noul ciclu de politici prin pregătirea noului pact european privind oceanele. Acest lucru demonstrează disponibilitatea sa de a adopta o abordare strategică și globală cu privire la oceane; solicită Comisiei Europene să publice o comunicare periodică privind punerea în aplicare a pactului, precum și o foaie de parcurs a angajamentelor care îl vor însoți;

5. subliniază deficitul de finanțare care afectează activitățile maritime și solicită instituirea unei finanțări adecvate pentru o tranziție justă către o economie maritimă cu impact redus și regenerativă și pentru protejarea și refacerea eficace a ecosistemelor marine și a cercetării științifice; consideră că pactul ar trebui să contribuie la facilitarea creării unor mecanisme de finanțare inovatoare și a unor stimulente pentru aplicarea unor practici sustenabile;

6. subliniază că următorul CFM ar trebui să ofere instrumente de finanțare adecvate, care să corespundă diverselor structuri socioeconomice locale; acest lucru necesită dezvoltarea unei abordări cuprinzătoare a unei guvernanțe pe mai multe niveluri pentru gestionarea acestor instrumente, cu participarea autorităților naționale, regionale și locale;

7. reamintind experiența dobândită în cadrul elaborării viziunii pe termen lung pentru zonele rurale ale UE ([2]), subliniază necesitatea de a garanta că legăturile reciproc avantajoase dintre zonele costiere și cele de interior sunt integrate în toate politicile UE, valorificând la maximum interdependențele puternice dintre aceste zone;

([1]) Raportul AEM 01/2024, *European Climate Risk Assessment*.
([2]) Avizul Comitetului European al Regiunilor – O viziune pe termen lung pentru zonele rurale ale UE (JO C 270, 13.7.2022, p. 18).

Abordarea globală a gestionării oceanelor

8. subliniază că oceanele sănătoase sunt esențiale pentru UE, statele sale membre, autoritățile locale și regionale și cetățenii UE, deoarece susțin biodiversitatea, stimulează economiile, sprijină bunăstarea și constituie o condiție prealabilă pentru gestionarea durabilă a ecosistemelor marine, contribuind astfel la suveranitatea alimentară; consideră că oceanele interacționează cu oamenii în mai multe moduri și sunt esențiale din punct de vedere ecologic, economic, cultural, strategic și recreativ;

9. salută faptul că Comisia vizează o evoluție strategică a abordării sale privind oceanele, care urmărește să sporească coerența și sinergiile între diferitele obiective, instrumente, politici și priorități, inclusiv:

(a) obiectivele generale de mediu ale UE, astfel cum sunt descrise în Pactul verde european și cum sunt definite în conformitate cu angajamentele internaționale ale UE și ale statelor membre, competitivitatea europeană consolidată avută în vedere în Raportul Draghi și pregătirea și disponibilitatea civilă și de apărare ale Europei prevăzute în Raportul Niinistö;

(b) domeniile de influență politică europeană, inclusiv diplomația oceanelor și promovarea unei guvernanțe internaționale și regionale consolidate a oceanelor;

(c) politicile sectoriale, cum ar fi politica comună în domeniul pescuitului (PCP), economia albastră, Strategia UE de cercetare și inovare în domeniul oceanelor și Planul de adaptare la schimbările climatice;

subliniază că abordarea globală de mai sus este adoptată într-un context planetar, în care oceanele sunt tratate de națiuni ca zone terestre și fac obiectul unor litigii teritoriale. Astfel, CoR subliniază că pactul privind oceanele ar trebui să includă și un al patrulea element, și anume:

(d) un accent mai puternic pe resursele marine disputate și acordarea unei atenții geostrategice sporite oceanelor într-o lume multilaterală și fragmentată. Acest lucru este în concordanță cu necesitatea de a spori reziliența „regiunilor frontaliere externe terestre și maritime ca puncte de acces geografice către Uniunea Europeană, pentru securitatea și reziliența UE” ([3]); subliniază că aceste noi amenințări geopolitice susțin, pe de o parte, necesitatea de a asigura o amenajare adecvată a spațiului maritim, ținând seama de diferitele activități, evitând, pe de altă parte, o reducere a spațiului disponibil (*spatial squeeze*);

(e) îmbunătățirea cadrelor de gestionare și crearea unor mecanisme coordonate la nivel mondial, regional și național, pentru a asigura gestionarea integrată a ecosistemelor și protecția populațiilor costiere;

10. subliniază că oceanele sănătoase reprezintă fundamentul pentru maximizarea potențialului economic pe termen lung al industriilor maritime. Protecția și gestionarea durabilă a ecosistemelor marine trebuie să se afle în centrul pactului, deoarece ecosistemele sănătoase sunt esențiale pentru asigurarea productivității, a rezilienței și a dezvoltării viitoare în sectoarele dependente de mare;

11. subliniază că o abordare globală nu implică politici generale uniforme, aplicate fără discriminare în toate regiunile, fără a se ține seama în mod corespunzător de diferențele locale. În schimb, ea trebuie să reflecte nevoile și interesele diverse ale comunităților regionale și locale, recunoscând că un model universal nu este nici eficace, nici durabil; solicită, prin urmare, ca politicile maritime să fie elaborate în strânsă colaborare cu autoritățile locale și regionale și cu cetățenii, pe baza principiilor guvernanței pe mai multe niveluri, a subsidiarității active și a parteneriatului, permițând abordări adaptate, specifice contextului, care să respecte particularitățile locale și să promoveze schimbul de bune practici și cooperarea sectoarelor maritime;

12. subliniază că este important să se garanteze că gestionarea oceanelor se bazează pe o coerență solidă a politicilor și pe obiective obligatorii din punct de vedere juridic care sunt monitorizate și, dacă este necesar, puse în aplicare la anumite intervale. Aceasta include consolidarea legăturii dintre Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin” și obiectivele de amenajare a spațiului maritim;

13. reamintește concluziile reuniunii directorilor din domeniul marin și al apei din UE, din iunie 2024, în care se solicită acțiuni suplimentare pentru a asigura o stare ecologică bună a ecosistemelor marine și, în special, pentru transformarea Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin” într-un „drept european al mării” ([4]);

([3]) Avizul Comitetului European al Regiunilor – Regiuni europene rezistente la șocuri: consolidarea rezilienței economiilor locale și regionale în evoluția strategică a pieței unice (JO C, C/2024/7061, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7061/oj).

([4]) Reuniunea informală a directorilor din domeniul marin și al apei din UE – concluzii finale, 13 și 14 iunie 2024.

14. solicită înființarea, în cadrul colegiului comisarilor, a unui grup de proiect privind punerea în aplicare a Pactului privind oceanele, sub conducerea comisarului pentru pescuit și oceane, pentru a asigura o abordare cuprinzătoare a punerii în aplicare;

O economie albastră cu impact redus

15. subliniază necesitatea de a sprijini activitățile maritime afectate de tripla criză de mediu sau exacerbate de aceasta, ca parte a unei tranziții juste către o economie albastră cu impact redus, care să nu depășească limitele planetare sau capacitatea de suport a oceanelor noastre;

16. subliniază importanța amenajării spațiului maritim pentru asigurarea coerenței politicilor de mediu, climatice, sectoriale și în materie de bunăstare socioeconomică; recunoaște provocarea reprezentată de reducerea spațiului disponibil în apele UE și subliniază că conceptul de coexistență poate servi drept instrument strategic pentru a sprijini realizarea obiectivelor europene și internaționale în materie de biodiversitate, sprijinind în același timp comunitățile locale; subliniază, prin urmare, necesitatea ca amenajarea spațiului maritim să ia în considerare juxtapunerea în același loc a surselor regenerabile de energie offshore și a pescuitului cu impact redus sau a acvaculturii de nivel trofic scăzut;

17. reamintește că implementarea energiei eoliene offshore se află în centrul punerii în aplicare a Pactului verde european și al asigurării competitivității și securității aprovizionării cu energie a Europei; solicită dezvoltarea licitațiilor transfrontaliere privind energia offshore pentru a limita conflictele de utilizare și a raționaliza infrastructurile energetice; încredințează autorităților locale și regionale sarcina de a elabora strategii energetice adecvate;

18. invită Comisia să protejeze industriile energetice offshore europene împotriva concurenței neloiale prin stabilirea unor prețuri și cerințe minime pentru a garanta că marea majoritate a lanțului valoric rămâne la nivel european, stabilind noi criterii în cadrul licitațiilor pentru energie offshore, inclusiv prin introducerea unor criterii obligatorii nelegate de preț privind biodiversitatea, aspectele sociale și circularitatea și prin corelarea acestor proiecte cu programele conexe privind refacerea biodiversității;

19. recunoaște că diferitele activități pot fi sinergetice sau antitetice, în funcție de natura și localizarea lor în spațiu și timp; consideră că pactul privind oceanele ar trebui să contribuie la facilitarea amenajării teritoriului la nivel local pentru a asigura maximizarea sinergiilor dintre activitățile maritime și reducerea și/sau gestionarea compromisurilor; subliniază că zonele marine protejate nu pot fi considerate un domeniu de activitate în care să fie permise eventuale compromisuri;

Alimentația

20. recunoaște că resursele piscicole sunt limitate ca volum și strâns legate de calitatea generală a ecosistemelor marine; subliniază că suveranitatea alimentară pe termen lung a UE rămâne un obiectiv strategic esențial al Uniunii, care poate fi realizat numai prin gestionarea durabilă a ecosistemelor marine; recunoaște rolul oceanelor și al cunoștințelor tradiționale ale profesioniștilor din domeniul maritim în producția de alimente de mare valoare obținute din pescuit și acvacultură, astfel cum se recunoaște în comunicarea intitulată „*Viziunea pentru agricultură și sectorul alimentar*” ([5]); subliniază impactul politicii agricole asupra sănătății ecosistemelor marine și provocările generate de scurgerile de nutrienți și de eutrofizare, cu care se confruntă atât realizarea obiectivelor de mediu ale Uniunii, cât și sectorul pescuitului;

21. consideră că stocurile de pește gestionate în mod durabil sunt esențiale pentru menținerea unei industrii a pescuitului profitabile, capabilă să ofere locuri de muncă atât în cadrul sectorului pescuitului, cât și în lanțul de aprovizionare local care depinde de acesta; consideră că segmentul artizanal al sectorului pescuitului aduce cele mai multe beneficii comunităților locale și conduce la practici mai ecologice și că ar trebui sprijinit, pentru a favoriza reziliența pe termen lung a activităților sale; recunoaște că pescuitul este o parte fundamentală a culturii și economiei multor comunități costiere; subliniază că stocurile de pește supraexploatate, epuizate și în curs de refacere ar trebui reconstituite, încurajând, în același timp, eforturile menite să garanteze că resursele vii nu mai sunt expuse practicilor de pescuit excesiv în oceane și ținând seama de efectele pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN) practicat de flotele de pescuit din anumite țări terțe, cu scopul de a sprijini reziliența pe termen lung a pescarilor costieri; consideră că ar trebui abordate, totodată, efectele răspândirii speciilor alogene invazive;

22. subliniază necesitatea de a schimba modelele de consum în UE pentru a reduce dependența de produsele importate și pentru a se recurge mai mult la producția locală; subliniază potențialul dezvoltării locale și regionale de a crește consumul de produse de origine locală cu lanțuri scurte de aprovizionare; subliniază efectele negative pe care acvacultura industrială le poate avea atât asupra resurselor UE, cât și asupra celor ale țărilor terțe atunci când promovează pescuitul excesiv pentru a produce făină de pește; subliniază necesitatea de a depune eforturi pentru o acvacultură cu impact redus, în special de alge și moluște bivalve, aceasta fiind alternativa cea mai durabilă pentru producția de proteine acvatice, având în vedere declinul stocurilor de pește și necesitatea de a le conserva;

([5]) COM(2025) 75 final.

23. reamintește că resursele biologice marine încă neevaluate din regiunile ultraperiferice, ale căror ape oceanice reprezintă mai mult de jumătate din suprafața totală a zonelor economice exclusive din UE, ar putea fi gestionate în mod eficace și sustenabil, și totodată în mod coerent cu obiectivele de a genera beneficii economice, sociale și de ocupare a forței de muncă și de a contribui la disponibilitatea aprovizionării cu alimente, nu numai în beneficiul dezvoltării acestor regiuni, ci și al întregii UE;

24. recunoaște rolul pe care îl poate juca dezvoltarea acvaculturii cu un nivel trofic scăzut în ceea ce privește securitatea alimentară și ocuparea forței de muncă, în special în zonele rurale, precum și necesitatea de a promova dezvoltarea acvaculturii sustenabile;

25. subliniază că UE este cea mai mare piață de fructe de mare din lume și recunoaște că, prin urmare, este responsabilă în mare măsură de gestionarea durabilă a resurselor naturale; consideră, în același timp, că este esențial să se protejeze flota de pescuit și sectorul pescuitului europene de concurența globală neloială și să se garanteze că această concurență are loc în condiții de concurență echitabile cu produsele pescărești importate, în special cu cele derivate din pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat sau din practici distructive pentru mediu;

Turismul

26. apreciază rolul turismului durabil în zonele de coastă și importanța acestuia pentru asigurarea unor comunități costiere prospere; recunoaște riscul pe care îl prezintă un turism dezechilibrat în zonele sensibile cu ecosisteme fragile; consideră că pactul privind oceanele ar trebui să contribuie la identificarea instrumentelor și mecanismelor de reducere la minimum a riscului generat de supraexploatare și de degradarea mediului și a patrimoniului cauzată de un aflux turistic necontrolat și nereglementat, concentrat din punct de vedere geografic și temporal;

27. subliniază necesitatea unui ocean curat pentru a asigura atractivitatea pe termen lung a turismului costier prin utilizarea durabilă a resurselor naturale și culturale și beneficiile multiple aduse de zonele marine protejate activităților turistice locale;

28. subliniază că obiectivul Uniunii Europene de a atinge o acoperire de 30 % a zonelor marine protejate, 10 % dintre acestea beneficiind de o protecție strictă per regiune, este departe de a fi îndeplinit; constată că peste 80 % din zonele marine protejate ale UE prevăd doar o reglementare minimă a activităților marine;

29. solicită interzicerea activităților de pescuit distructive, cum ar fi pescuitul cu traule de fund, în toate zonele marine protejate; subliniază impactul negativ al pescuitului cu traule pelagice industriale în anumite zone, în special asupra pescuitului costier și a comunităților locale;

Economia durabilă și circulară

30. subliniază că regiunile au un potențial divers, care depinde în mare măsură de caracteristicile lor fizice și geografice; evidențiază potențialul pentru producția durabilă de energie rezultat din dezvoltarea parcurilor eoliene offshore, a energiei mareelor și a conversiei energiei termice oceanice;

31. reamintește că implementarea energiei eoliene offshore se află în centrul punerii în aplicare a Pactului verde european și al asigurării competitivității și securității aprovizionării cu energie a Europei; subliniază că strategia UE privind energia din surse regenerabile offshore propune căi concrete de urmat pentru a sprijini dezvoltarea durabilă pe termen lung a sectorului și subliniază necesitatea de a investi în continuare în infrastructura de rețea și de interconectare necesară pentru a facilita dezvoltarea surselor regenerabile offshore;

32. invită autoritățile locale și regionale să elaboreze strategii energetice adecvate, cu accent pe sprijinirea licitațiilor transfrontaliere și pe raționalizarea utilizării infrastructurilor energetice;

33. consideră că pactul privind oceanele ar trebui să insiste asupra unei abordări precaute și bazate pe date științifice în ceea ce privește mineritul oceanic, pentru a evita orice potențial impact ireversibil asupra ecosistemelor marine și a biodiversității, luând în considerare, de asemenea, posibilele compromisuri cu alte activități economice, cum ar fi pescuitul, acvacultura și turismul; în acest sens, subliniază, de asemenea, importanța sensibilizării publicului cu privire la integrarea parcurilor eoliene offshore și la rolul lor esențial în tranziția energetică;

34. subliniază necesitatea de a combate poluarea mediului marin sub toate formele sale, inclusiv poluarea chimică și cu materiale plastice, în cadrul unei abordări de tip „de la sursă la mare”;

35. solicită UE să-și asume un rol de lider pentru a asigura adoptarea unui tratat global ambițios privind materialele plastice, care să abordeze întregul ciclu de viață al materialelor plastice, inclusiv materialele plastice de unică folosință, microplasticele și uneltele de pescuit, precum și aditivii chimici periculoși și măsurile din amonte axate pe producția și reducerea plasticului;

Transportul maritim

36. reamintește rolul esențial și de lider al UE, în condițiile în care marea majoritate a transportului maritim este gestionat de Organizația Maritimă Internațională (OMI);

37. subliniază importanța industriei construcțiilor navale pentru multe regiuni costiere și a unei industrii europene a construcțiilor navale pentru autonomia strategică a Europei; invită Comisia Europeană să sprijine inovarea și durabilitatea în domeniul construcțiilor navale;

38. reamintește că acquis-ul UE în domeniul transporturilor ([6]) reglementează eliminarea pe uscat a deșeurilor provenite de la nave prin dispoziții care asigură disponibilitatea instalațiilor portuare de preluare și descărcarea deșeurilor în aceste instalații; subliniază necesitatea de a aborda, de asemenea, poluarea aerului cauzată de nave, atât pe mare, cât și în porturi;

39. subliniază că ar trebui să se țină seama de recomandările CoR ([7]), în special în ceea ce privește necesitatea de a stimula descărcarea deșeurilor de pe nave în porturi, inclusiv prin introducerea unei taxe unice;

40. subliniază importanța transportului maritim internațional pentru orașele și regiunile portuare europene și reamintește avizul CoR ([8]) în care se recomandă ca „politicile UE în domeniul transporturilor, al economiei maritime și al protecției mediului acvatic și marin să țină seama de provocările în materie de dezvoltare a porturilor și a orașelor portuare”; salută viitoarea adoptare a unei strategii portuare a UE în 2026 și solicită ca această strategie să abordeze necesitatea de a decarboniza transportul maritim, de a adapta infrastructura portuară la schimbările climatice și de a asigura tranziția porturilor UE către un model care respectă limitele planetei noastre; reamintește că energia reprezintă un cost major pentru sector. Provocările pentru trecerea la surse de energie regenerabile și cu emisii reduse de carbon includ finanțarea și plafoanele de capacitate ale flotei, deoarece noile tehnologii implică o greutate mai mare față de motoarele diesel convenționale;

Protecția și refacerea mediului, a ecosistemelor marine și costiere și a biodiversității

41. recunoaște existența unor legături strânse între conservarea ecosistemelor, protecția diversității biologice marine și activitățile socioeconomice și producția de alimente care se bazează pe resursele marine; subliniază, de asemenea, rolul oceanelor în lupta împotriva schimbărilor climatice; recunoaște rolul ecosistemelor marine, inclusiv al zonelor umede și al recifelor de corali, în atenuarea efectelor furtunilor și, prin urmare, în atenuarea eroziunii costiere și subliniază rolul lor în protejarea infrastructurii, a vieții și a mijloacelor de subzistență împotriva fenomenelor meteorologice extreme și a proceselor cu evoluție lentă;

42. solicită ca, atunci când se abordează reducerea poluării atmosferice generate de transportul maritim, să se țină seama, prin măsuri echilibrate, de dependența absolută a anumitor regiuni de transportul maritim pentru a-și asigura aprovizionarea cu produse esențiale;

([6]) Directiva (UE) 2019/883 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind instalațiile portuare de preluare pentru predarea deșeurilor provenite de la nave, de modificare a Directivei 2010/65/UE și de abrogare a Directivei 2000/59/CE (JO L 151, 7.6.2019, p. 116, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0883).
([7]) Avizul Comitetului European al Regiunilor – Autoritățile locale și regionale și protecția mediului marin (JO C 300, 27.7.2021, p. 36).
([8]) Avizul Comitetului European al Regiunilor – Regenerarea orașelor și zonelor portuare (JO C 207, 30.6.2017, p. 25).

43. atrage atenția asupra amplorii legislației și acquis-ului UE privind protecția și refacerea ecosistemelor marine, precum și asupra necesității de a atinge o „stare ecologică bună" a oceanelor ([9]), ceea ce evidențiază necesitatea unei abordări științifice și ecosistemice echilibrate a gestionării activităților umane pe mare și impune extinderea zonelor marine și costiere protejate care sunt dezavantajate de o punere în aplicare deficitară ([10]);

44. își reafirmă îngrijorarea cu privire la faptul că mediul marin al UE nu a atins o stare ecologică bună până în 2020, astfel cum s-a arătat în avizul CoR din 2021 ([11]);

45. subliniază că Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 urmărește să protejeze cel puțin 30 % din mările UE, iar 10 % să facă obiectul unei protecții stricte, și să refacă ecosistemele marine prin reducerea poluării, a pescuitului excesiv și a distrugerii habitatelor; subliniază că Regulamentul privind restaurarea naturii stabilește obiective obligatorii din punct de vedere juridic pentru restaurarea a cel puțin 20 % din ecosistemele marine degradate până în 2030, sporind biodiversitatea, sechestrarea carbonului și reziliența la schimbările climatice (a se vedea, de asemenea, obiectivele politicii comune în domeniul pescuitului și obiectivele generale ale noii Comisii Europene în materie de securitate alimentară – Orientările politice pentru următoarea Comisie Europeană 2024-2029);

46. atrage atenția asupra avizului CoR din 2021 pe tema „*Economia albastră și acvacultura sustenabile*" ([12]), care stabilește gestionarea durabilă a oceanelor și mărilor ca o prioritate și solicită ca economia albastră să fie pusă în aplicare în limitele ecologice, în conformitate cu conceptul limitelor planetare; subliniază, de asemenea, utilizarea economică a mărilor într-un mod compatibil cu respectarea habitatelor marine ca punct de reper pentru investițiile publice și private;

47. reiterează faptul că o economie cu adevărat circulară, bazată pe o producție responsabilă, un consum redus, reutilizare, reparare și reciclare, este esențială pentru a crea condițiile necesare pentru refacerea cu succes a biodiversității și inversarea degradării mediului;

48. subliniază, de asemenea, importanța prevenirii poluării și a scurgerilor de substanțe chimice periculoase pentru a evita orice interacțiune cu alți factori de stres asupra mediului care ar putea avea efecte pe termen lung și la scară largă asupra mediului terestru și marin, astfel cum a afirmat CoR deja în avizul său pe tema „*Către o gestionare rezilientă a apei pentru a combate criza climatică în cadrul unui Pact albastru al UE*" ([13]); subliniază necesitatea ca viitorul pact privind oceanele să fie sprijinit de alte inițiative de politică, cum ar fi revizuirea Directivei REACH, pentru a ține seama de noile amenințări, ca de exemplu poluarea cu PFAS;

Prevenire, pregătire și adaptarea la schimbările climatice

49. constată că, deși scenariul cel mai pesimist al schimbărilor climatice poate fi încă evitat, efectele schimbărilor care au avut deja loc vor fi resimțite de comunitățile locale, în special în zonele de coastă; subliniază rolul autorităților locale și regionale, deoarece acestea se află în avangarda răspunsului la fenomenele meteorologice extreme mai frecvente cauzate de schimbările climatice; în plus, ar trebui elaborate strategii de adaptare pentru a face față efectelor schimbărilor climatice asupra oceanelor, cum ar fi creșterea nivelului mării, acidificarea și poluarea cu materiale plastice, nutrienți și substanțe chimice a oceanelor;

([9]) Și anume Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin" [Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin) (JO L 164, 25.6.2008, p. 19)] și revizuirea acesteia, Directiva-cadru de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei [Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO L 327, 22.12.2000, p. 1)], Pactul verde european, Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 (2020) și Regulamentul UE privind restaurarea naturii [Regulamentul (UE) 2024/1991 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2024 privind restaurarea naturii și de modificare a Regulamentului (UE) 2022/869 (JO L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj)], care include un obiectiv specific privind oceanele, ce prevede restaurarea a 20 % din zonele marine până în 2030, Planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării apei, aerului și solului (2021).

([10]) Raportul special nr. 26/2020 al Curții de Conturi: Mediul marin: protecția oferită de UE este extinsă, dar lipsită de profunzime.

([11]) Avizul Comitetului European al Regiunilor – Autoritățile locale și regionale și protecția mediului marin (JO C 300, 27.7.2021, p. 36).

([12]) Avizul Comitetului European al Regiunilor – Economia albastră și acvacultura sustenabile (JO C 97, 28.2.2022, p. 36).

([13]) Avizul Comitetului European al Regiunilor – Către o gestionare rezilientă a apei pentru a combate criza climatică în cadrul unui Pact albastru al UE (aviz din proprie inițiativă) (JO C, C/2024/5367, 17.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5367/oj).

50. atrage atenția asupra propunerii sale adresate Comisiei Europene de a depune eforturi în vederea consolidării dimensiunii de reziliență a instrumentelor sale de politică, cu scopul de a consolida capacitățile de răspuns ale autorităților locale și regionale în caz de dezastre, precum și reziliența lor economică și creșterea lor pe termen lung în întreaga UE;

51. consideră că pactul ar trebui să includă elaborarea unor planuri locale de adaptare la schimbările climatice, inclusiv a unor planuri adecvate de răspuns în caz de dezastre în zonele de coastă, care, ținând seama de particularitățile locale, să permită prevenirea, pregătirea și răspunsul eficace la crizele neprevăzute, în special cele legate de fenomenele meteorologice extreme, precum și de procesele cu evoluție lentă;

52. subliniază necesitatea de a consolida sistemele alimentare bazate pe lanțurile de aprovizionare locale pentru a asigura reziliența pe termen lung și societăți solide;

53. consideră că Pactul pentru oceane trebuie să asigure o tranziție justă și echitabilă, care să sprijine regiunile ultraperiferice, comunitățile insulare și costiere, asigurându-le sustenabilitate socioeconomică, protecția locurilor de muncă, bunăstare socială și participarea activă la elaborarea politicilor care le afectează mijloacele de subzistență și susținând principiul „dreptului de a rămâne" pentru regiunile ultraperiferice, comunitățile insulare și costiere, prin îmbunătățirea accesului la servicii publice, locuințe, conectivitate, transport, educație și locuri de muncă și a calității acestora;

Nevoi și cerințe regionale specifice

54. reamintește că regiunile ultraperiferice și regiunile insulare depind în mod deosebit de oceane pentru a-și asigura conectivitatea, aprovizionarea și dezvoltarea activităților economice. Aceste regiuni au nevoi specifice și necesită măsuri ad-hoc pentru a asigura o logistică durabilă pentru viața și mijloacele de subzistență ale cetățenilor lor, în special având în vedere dependența lor de transportul aerian și maritim, pentru a le asigura conectivitatea și aprovizionarea;

Guvernanța internațională a oceanelor

55. recunoaște importanța esențială a structurilor de guvernanță instituite la nivel mondial ([14]) și la nivelul UE ([15]), care permit gestionarea oceanelor și utilizarea resurselor acestora într-un mod sustenabil;

56. reamintește că regiunile ultraperiferice au o mare valoare geostrategică pentru Uniunea Europeană datorită localizării lor unice, a caracterului lor transfrontalier și a poziției lor dispersate pe harta mondială a oceanelor, precum și a liberei circulații în apele lor, care nu este restricționată de amenințări la adresa securității;

57. de asemenea, dată fiind întinderea mare a zonelor economice exclusive (ZEE) ale regiunilor ultraperiferice (aspect ce contribuie în măsură foarte însemnată la faptul care UE are cea mai mare ZEE din lume), ar trebui să se acorde acestor regiuni mai multă relevanță și mijloace operaționale, pentru a garanta că ele reprezintă efectiv vârful de lance al UE în gestionarea integrată a oceanelor;

58. menționează avizul CoR pe tema „*Consolidarea cooperării transfrontaliere durabile și eficace cu vecinii noștri*" ([16]), în care CoR „reamintește necesitatea unei cooperări maritime transfrontaliere mai bine structurate";

59. consideră că UE poate conduce prin puterea exemplului și poate inspira alte domenii să urmeze abordări similare; subliniază că pactul ar trebui să contribuie simultan la consolidarea unei guvernanțe interne eficace și la stabilirea unei colaborări participative cu regiunile transfrontaliere din afara Uniunii, urmând și consolidând abordarea UE în materie de guvernanță pe mai multe niveluri, care asigură implicarea strânsă a nivelurilor local și regional în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor; propune mobilizarea diplomației UE în domeniul oceanelor pentru a contribui la utilizarea durabilă a resurselor oceanelor la nivel mondial;

([14]) Convenția Organizației Națiunilor Unite asupra dreptului mării.
([15]) „Politica maritimă integrată", „Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin", Comunicarea comună cu privire la agenda UE privind guvernanța internațională a oceanelor, „Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030".
([16]) Avizul Comitetului European al Regiunilor – Consolidarea cooperării transfrontaliere durabile și eficace cu vecinii noștri (JO C, C/2024/1038, 9.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1038/oj).

Capitalul uman, cercetarea și inovarea

60. consideră că pactul ar trebui să contribuie la promovarea creșterii investițiilor în cercetarea marină pentru a aborda lacunele în materie de cunoștințe, în special în ceea ce privește biodiversitatea, serviciile ecosistemice, impactul asupra climei și protecția patrimoniului cultural subacvatic, precum și în ceea ce privește noile oportunități tehnologice și de afaceri, respectând principiul de „a nu face rău”; sugerează mobilizarea cunoștințelor și rețelelor locale pentru a permite zonelor de coastă să devină centre de cercetare și inovare; propune facilitarea unui rol adecvat pentru autoritățile locale și regionale în noua guvernanță globală, pornind de la reprezentarea CoR la Conferința ONU privind oceanele de la Nisa, din iunie 2025; recomandă consolidarea cooperării cu organizațiile internaționale și țările terțe pentru a aborda provocările în materie de oceane la scară globală; solicită coerența politicilor, evaluări transparente ale impactului și consolidarea punerii în aplicare a măsurilor existente. Ar trebui consolidate punerea în aplicare a instrumentelor și măsurilor existente și rolul UE de lider legislativ în aceste domenii; pledează pentru gestionarea integrată a zonelor de coastă, colaborarea intersectorială și crearea de platforme de dialog pentru oamenii de știință, factorii de decizie politică, industrie și societatea civilă; subliniază importanța unei economii albastre durabile pentru comunitățile costiere și a alinierii politicilor și bugetelor UE la obiectivele de durabilitate. În plus, este necesar să se promoveze colectarea și schimbul de date științifice pentru a fundamenta deciziile de politică, a consolida rolul cercetării și inovării în sprijinirea procesului decizional și a întări cunoștințele științifice generale și consolidarea capacităților pentru gestionarea oceanelor. De asemenea, ar trebui abordată necesitatea unei infrastructuri de observare a oceanelor, inclusiv consolidarea capacităților în oceane și în zonele de coastă, și ar trebui efectuată o evaluare globală integrată a stării mediului marin, inclusiv a aspectelor sale socioeconomice;

61. solicită regiunilor maritime să ia în considerare dezvoltarea unor „strategii albastre de specializare inteligentă” pentru a completa strategiile regionale de specializare inteligentă existente (S3);

62. subliniază că îmbunătățirea eficacității guvernanței interne a UE necesită o abordare integratoare a politicii maritime, care să implice toate organele și autoritățile publice specializate în guvernanța maritimă; în plus, evidențiază necesitatea de a promova coordonarea între actorii implicați, facilitând astfel gestionarea cunoștințelor;

63. salută propunerea legislativă adoptată de Parlamentul European privind „combustibilii maritimi durabili”, în special instituirea unui fond pentru oceane pentru a îmbunătăți eficiența energetică a navelor și pentru a sprijini investițiile menite să contribuie la decarbonizarea transporturilor maritime, și reamintește avizul CoR din 2024 pe tema „Politica comună în domeniul pescuitului pe teren: către comunități costiere durabile și reziliente în UE”, în care s-a subliniat necesitatea de a sprijini tranziția echitabilă către pescuitul cu impact redus; subliniază necesitatea unei tranziții juste pentru toate activitățile economice maritime, pentru a le asigura reziliența și competitivitatea pe termen lung; salută propunerea adoptată în noiembrie 2024 privind combustibilii maritimi durabili (inițiativa FuelEU în domeniul maritim); subliniază că, pentru ca flota de pescuit să adopte surse de energie regenerabilă, este esențial să se depășească barierele existente prin coordonarea și cooperarea între părțile interesate, să se acopere lacunele în materie de cunoștințe și tehnologie prin cercetare și inovare, să se dezvolte competențele și forța de muncă necesare pentru tranziția energetică și să se consolideze mediul de afaceri, inclusiv accesul la finanțare;

64. sprijină ideea că pactul privind oceanele ar trebui să fie primul pas în dezvoltarea unui cadru legislativ și nelegislativ coerent pentru oceane, cu un act legislativ privind oceanele, precum și cu revizuiri coordonate ale legislației existente, cum ar fi Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin” și directiva privind amenajarea spațiului maritim.

Bruxelles, 3 aprilie 2025.

Președinta
Comitetului European al Regiunilor
Kata TÜTTŐ